II

(Neleģislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2019/428

(2018. gada 12. jūlijs),

ar ko Īstenošanas regulu (ES) Nr. 543/2011 groza attiecībā uz tirdzniecības standartiem augļu un dārzeņu nozarē

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 75. panta 2. punktu,

tā kā:

(1) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 543/2011 ([2]) paredz sīki izstrādātus noteikumus par augļu un dārzeņu tirdzniecības standartiem.

(2) Saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) Nr. 543/2011 ir atļauts tirgot iepakojumus, kuri satur dažādu sugu augļu un dārzeņu maisījumus un kuru tīrsvars nepārsniedz 5 kg. Lai nodrošinātu taisnīgu tirdzniecību un ņemtu vērā atsevišķu patērētāju pieprasījumu pēc šādiem maisījumiem, uz iepakojumiem, kuri satur dažādu sugu augļus, un uz iepakojumiem, kuri satur dažādu sugu dārzeņus, būtu jāattiecina identiski noteikumi.

(3) No 2013. līdz 2017. gadam ANO Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Lauksaimniecības produktu kvalitātes standartu darba grupa pārskatīja ANO/EEK standartus, kas noteikti āboliem, citrusaugļiem, kivi, salātiem, krokainajām un platlapu endīvijām, persikiem un nektarīniem, bumbieriem, zemenēm, paprikai, galda vīnogām un tomātiem. Lai izvairītos no nevajadzīgiem tirdzniecības šķēršļiem, Īstenošanas regulā (ES) Nr. 543/2011 noteiktie vispārīgie un specifiskie tirdzniecības standarti minētajiem augļiem un dārzeņiem būtu jāsalāgo ar jaunajiem ANO/EEK standartiem.

(4) Konkrētāk, saskaņā ar ANO/EEK standartiem ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kods ir jānorāda kopā ar kodu, ar ko apzīmē iepakotāju vai nosūtītāju, ja iepakotāja vai nosūtītāja fiziskā adrese ir valstī, kura atšķiras no produktu izcelsmes valsts. Šī prasība būtu jāiekļauj Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I pielikumā.

(5) Tādēļ Īstenošanas regula (ES) Nr. 543/2011 būtu attiecīgi jāgroza.

(6) Lai tirgus dalībniekiem atvēlētu pietiekamu laiku pielāgoties jaunajai prasībai attiecībā uz valsts kodu, spēkā esošos oficiāli izdotos vai apstiprinātos kodus, ar ko apzīmē iepakotāju vai nosūtītāju, būtu jāatļauj izmantot līdz 2019. gada 31. decembrim,

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.
([2]) Komisijas 2011. gada 7. jūnija Īstenošanas regula (ES) Nr. 543/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 piemērošanai attiecībā uz augļu un dārzeņu un pārstrādātu augļu un dārzeņu nozari (OV L 157, 15.6.2011., 1. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījums Īstenošanas regulā (ES) Nr. 543/2011

Īstenošanas regulu (ES) Nr. 543/2011 groza šādi:

1) regulas 7. pantu aizstāj ar šādu:

"*7. pants*

Maisījumi

1. Iepakojumus, kuru tīrsvars ir 5 kg vai mazāk un kuri satur dažādu sugu augļu, dažādu sugu dārzeņu vai dažādu sugu augļu un dārzeņu maisījumus, drīkst tirgot ar nosacījumu, ka

a) produktiem ir vienāda kvalitāte un katrs attiecīgais produkts atbilst attiecīgam specifiskajam tirdzniecības standartam vai – ja konkrētam produktam specifiska tirdzniecības standarta nav – vispārīgajam tirdzniecības standartam;

b) iepakojums ir atbilstoši marķēts saskaņā ar šo nodaļu; un

c) maisījums nav tāds, kas varētu maldināt patērētāju.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta prasības neattiecas uz maisījumā iekļautiem produktiem, kas nav Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (*) 1. panta 2. punkta i) apakšpunktā minētās augļu un dārzeņu nozares produkti.

3. Ja maisījumā iekļauto produktu izcelsme ir vairāk nekā vienā dalībvalstī vai trešā valstī, pilnus izcelsmes valstu nosaukumus vajadzības gadījumā var aizstāt ar vienu no šādiem:

a) "ES audzētu augļu maisījums", "ES audzētu dārzeņu maisījums" vai "ES audzētu augļu un dārzeņu maisījums";

b) "ārpus ES audzētu augļu maisījums", "ārpus ES audzētu dārzeņu maisījums" vai "ārpus ES audzētu augļu un dārzeņu maisījums";

c) "ES un ārpus ES audzētu augļu maisījums", "ES un ārpus ES audzētu dārzeņu maisījums" vai "ES un ārpus ES audzētu augļu un dārzeņu maisījums".

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).";

2) I pielikumu aizstāj ar šīs regulas pielikuma tekstu.

2. pants

Pārejas noteikums

Oficiāli izdotos vai apstiprinātos kodus, ar kuriem apzīmē iepakotāju vai nosūtītāju un kuros nav iekļauts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kods, uz iepakojumiem drīkst turpināt izmantot līdz 2019. gada 31. decembrim.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā septītajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2018. gada 12. jūlijā

Komisijas vārdā –

priekšsēdētājs

Jean-Claude JUNCKER

PIELIKUMS

"I PIELIKUMS

3. PANTĀ MINĒTIE TIRDZNIECĪBAS STANDARTI

A DAĻA

Vispārīgais tirdzniecības standarts

Šā vispārīgā tirdzniecības standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz augļiem un dārzeņiem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

1. **Prasību minimums**

Ievērojot pieļaujamās pielaides, produktiem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Produktu kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas,

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

2. **Gatavības prasību minimums**

Produktiem jābūt pietiekami attīstītiem, bet ne pārmērīgi attīstītiem, un augļiem jābūt pietiekami gataviem, bet tie nedrīkst būt pārgatavi.

Produktu attīstības un brieduma stadijai jābūt tādai, lai tie varētu turpināt nogatavoties un sasniegt apmierinošu gatavības pakāpi.

3. **Pielaide**

Katrā partijā ir pieļaujami 10 % (pēc skaita vai masas) produktu, kas neatbilst kvalitātes prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

4. **Marķējums**

Uz katra iepakojuma ([1]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

([1]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

A. *Identifikācija*

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. *Izcelsme*

Pilns izcelsmes valsts nosaukums ([2]). Produktiem, kuru izcelsme ir dalībvalstī, šī norāde ir izcelsmes valsts valodā vai jebkurā citā galamērķa valsts patērētājiem saprotamā valodā. Citiem produktiem šī norāde ir galamērķa valsts patērētājiem saprotamā valodā.

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

B DAĻA

Specifiskie tirdzniecības standarti

1. DAĻA. *ĀBOLU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. PRODUKTA DEFINĪCIJA

Šo standartu piemēro no *Malus domestica* Borkh. izaudzētu šķirņu (kultivāru) āboliem, kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem āboliem.

II. NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz āboliem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru āboliem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

([2]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

— bez būtiskas stiklainības, izņemot attiecībā uz šā standarta papildinājumā iekļautajām šķirnēm, kas marķētas ar "V",

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Ābolu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Āboliem jābūt pietiekami attīstītiem un gataviem.

Ābolu attīstības un brieduma stadijai jābūt tādai, lai tie varētu turpināt nogatavoties un sasniegt šķirnes īpašībām atbilstošu gatavības pakāpi.

Lai pārbaudītu atbilstību gatavības prasību minimumam, drīkst ņemt vērā vairākus parametrus (piemēram, morfoloģisko aspektu, garšu, stingrumu, refrakcijas koeficientu).

C. **Klasifikācija**

Ābolus iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes āboli. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām ([3]) un ar veselu kātiņu.

Ābolu virskrāsai jābūt ar vismaz šādām šķirnei raksturīgām īpašībām:

— A krāsojuma grupā 3/4 no augļa kopējās virsmas jābūt ar sarkanu krāsojumu,

— B krāsojuma grupā 1/2 no augļa kopējās virsmas jābūt ar jauktu sarkanu krāsojumu,

— C krāsojuma grupā 1/3 no augļa kopējās virsmas jābūt ar iesarkanu, sārtu vai svītrainu krāsojumu,

— D krāsojuma grupā prasību minimumu nepiemēro.

Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Āboliem nedrīkst būt defektu, izņemot šādus niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— niecīgi mizas defekti,

— niecīgs rūsinājums ([4]), piemēram:

  — brūni plankumi, kas drīkst būt tikai pie kātiņa iedobuma, bet nedrīkst būt raupji, un/vai

  — vieglas, atsevišķas rūsinājuma pēdas.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes āboli. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām ([5]).

Ābolu virskrāsai jābūt ar vismaz šādām šķirnei raksturīgām īpašībām:

— A krāsojuma grupā 1/2 no augļa kopējās virsmas jābūt ar sarkanu krāsojumu,

— B krāsojuma grupā 1/3 no augļa kopējās virsmas jābūt ar jauktu sarkanu krāsojumu,

([3]) Neizsmeļošs šķirņu saraksts, kurā sniegta klasifikācija pēc krāsojuma un rūsinājuma, ir iekļauts šā standarta papildinājumā.
([4]) Šķirnēm, kas šā standarta papildinājumā marķētas ar "R", noteikumus par rūsinājumu nepiemēro.
([5]) Neizsmeļošs šķirņu saraksts, kurā sniegta klasifikācija pēc krāsojuma un rūsinājuma, ir iekļauts šā standarta papildinājumā.

— C krāsojuma grupā 1/10 no augļa kopējās virsmas jābūt ar iesarkanu, sārtu vai svītrainu krāsojumu,

— D krāsojuma grupā prasību minimumu nepiemēro.

Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli attīstības defekti,

— nelieli krāsojuma defekti,

— viegli iespiedumi, kuru kopējais virsmas laukums nepārsniedz 1 cm^2, bez krāsojuma izmaiņām,

— nelieli mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

  — 2 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

  — 1 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti, izņemot kraupja (*Venturia inaequalis*) plankumus, kuru summārais laukums nedrīkst pārsniegt 0,25 cm^2,

— viegls rūsinājums ([6]), piemēram:

  — brūni plankumi, kas drīkst būt nedaudz ārpus kātiņa vai auglenīcas iedobuma, bet nedrīkst būt raupji, un/vai

  — plāns tīklveida rūsinājums, kas nepārsniedz 1/5 no augļa kopējās virsmas un ļoti nekontrastē ar augļa vispārējo krāsojumu, un/vai

  — blīvs rūsinājums, kas nepārsniedz 1/20 no augļa kopējās virsmas, taču

  — plāns tīklveida rūsinājums un blīvs rūsinājums kopā nedrīkst pārsniegt 1/5 no augļa kopējās virsmas.

Auglis drīkst būt bez kātiņa, ja lūzuma vieta ir tīra un miza ap to nav bojāta.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst āboli, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Augļa mīkstumam nedrīkst būt nopietnu defektu.

Ja āboli saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— attīstības defekti,

— krāsojuma defekti,

— viegli iespiedumi, kuru laukums nepārsniedz 1,5 cm^2 un kuriem drīkst būt nelielas krāsojuma izmaiņas,

— mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

  — 4 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

  — 2,5 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti, izņemot kraupja (*Venturia inaequalis*) plankumus, kuru summārais laukums nedrīkst pārsniegt 1 cm^2,

([6]) Šķirnēm, kas šā standarta papildinājumā marķētas ar "R", noteikumus par rūsinājumu nepiemēro.

— viegls rūsinājums ([7]), piemēram:

— brūni plankumi, kas drīkst būt ārpus kātiņa vai auglenīcas iedobuma un drīkst būt nedaudz raupji, un/vai

— plāns tīklveida rūsinājums, kas nepārsniedz 1/2 no augļa kopējās virsmas un ļoti nekontrastē ar augļa vispārējo krāsojumu, un/vai

— blīvs rūsinājums, kas nepārsniedz 1/3 no augļa kopējās virsmas, taču

— plāns tīklveida rūsinājums un blīvs rūsinājums kopā nedrīkst pārsniegt 1/2 no augļa kopējās virsmas.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra vai pēc masas.

Minimālais lielums ir 60 mm, ja mēra pēc diametra, vai 90 g, ja mēra pēc masas. Pieļaujami mazāka lieluma augļi, ja produkta Briksa grādu vērtība ([8]) ir vienāda vai lielāka par 10,5° pēc Briksa skalas un lielums nav mazāks par 50 mm vai par 70 g.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, vienā iepakojumā esošo produktu lieluma atšķirības nedrīkst pārsniegt:

a) augļiem, kurus šķiro pēc diametra:

— 5 mm augstākās šķiras augļiem un I un II šķiras augļiem, kas iepakoti rindās un kārtās. Tomēr 'Bramley's Seedling' ('Bramley', 'Triomphe de Kiel') un 'Horneburger' šķirnes āboliem diametra starpība drīkst sasniegt 10 mm, un

— 10 mm I šķiras augļiem mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērtiem iepakojumā. Tomēr 'Bramley's Seedling' ('Bramley', 'Triomphe de Kiel') un 'Horneburger' šķirnes āboliem diametra starpība drīkst sasniegt 20 mm;

b) augļiem, kurus šķiro pēc masas:

— augstākās šķiras augļiem un I un II šķiras augļiem, kas iepakoti rindās un kārtās:

Diapazons (g)	Masas starpība (g)
70–90	15 g
91–135	20 g
136–200	30 g
201–300	40 g
> 300	50 g

— I šķiras augļiem mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērtiem iepakojumā:

Diapazons (g)	Viendabīgums (g)
70–135	35
136–300	70
> 300	100

II šķiras augļiem, kas fasēti mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērti iepakojumā, lieluma viendabīguma prasību nepiemēro.

Miniatūro ābolu šķirnēm, kas šā standarta papildinājumā marķētas ar "M", noteikumus par šķirošanu pēc lieluma nepiemēro. Šīm miniatūro augļu šķirnēm minimālajai Briksa grādu vērtībai ([9]) ir jābūt 12°.

([7]) Šķirnēm, kas šā standarta papildinājumā marķētas ar "R", noteikumus par rūsinājumu nepiemēro.
([8]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.
([9]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) ābolu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) ābolu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) ābolu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) ābolu, kas neatbilst lieluma prasībām. Tomēr šo pielaidi nedrīkst paplašināt, lai tā attiektos uz produktiem, kuru lielums:

— ir vismaz par 5 mm mazāks par minimālo diametru,

— ir vismaz par 10 g mazāks par minimālo masu.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes, kvalitātes, lieluma (ja tie ir šķiroti pēc lieluma) un vienādas gatavības pakāpes āboliem.

Augstākajai šķirai viendabīguma prasību piemēro arī attiecībā uz krāsojumu.

Tomēr būtiski atšķirīgu šķirņu ābolu maisījumu drīkst iepakot vienā tirdzniecības iepakojumā, ja āboliem ir viendabīga kvalitāte un katrai attiecīgajai šķirnei ir vienāda izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

B. **Iepakojums**

Āboliem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti. Jo īpaši tirdzniecības iepakojumiem, kuru neto masa pārsniedz 3 kg, jābūt pietiekami stingriem, lai nodrošinātu, ka produkts ir pienācīgi aizsargāts.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([10]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Āboli", ja saturs nav redzams no ārpuses.

— Šķirnes nosaukums. Būtiski atšķirīgu šķirņu ābolu maisījumam: dažādo šķirņu nosaukumi.

Šķirnes nosaukumu drīkst aizstāt ar sinonīmu. Tirdzniecības nosaukumu ([11]) drīkst sniegt tikai papildus šķirnes vai sinonīma nosaukumam.

Mutantiem, uz kuriem attiecas šķirnes aizsardzība, šis šķirnes nosaukums drīkst aizstāt šķirnes pamatnosaukumu. Mutantiem, uz kuriem šķirnes aizsardzība neattiecas, šo mutanta nosaukumu drīkst norādīt tikai papildus šķirnes pamatnosaukumam.

— Attiecīgā gadījumā: "Miniatūro augļu šķirne".

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([12]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

Būtiski atšķirīgu šķirņu un dažādas izcelsmes ābolu maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgās šķirnes nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums vai, ja augļi ir iepakoti rindās un kārtās, vienību skaits.

Ja identifikācija ir pēc lieluma, tas būtu jāizsaka:

a) produktiem, uz kuriem attiecas viendabīguma noteikumi, – kā minimālais un maksimālais diametrs vai kā minimālā un maksimālā masa;

b) produktiem, uz kuriem viendabīguma noteikumi neattiecas, pēc izvēles – kā iepakojumā esošā mazākā augļa diametrs vai masa, kam seko "un vairāk" vai līdzvērtīgs apzīmējums, vai – attiecīgā gadījumā – iepakojumā esošā lielākā augļa diametrs vai masa.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

([10]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.
([11]) Tirdzniecības nosaukums var būt preču zīme, attiecībā uz kuru ir lūgta vai saņemta aizsardzība, vai jebkurš cits komercnosaukums.
([12]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

Papildinājums

Neizsmeļošs ābolu šķirņu saraksts

Sarakstā neiekļauto šķirņu augļi ir jāšķiro atbilstoši to šķirnes īpašībām.

Dažas no tālāk dotajā tabulā norādītajām šķirnēm drīkst tirgot ar nosaukumiem, attiecībā uz kuriem ir lūgta vai saņemta preču zīmju aizsardzība vienā vai vairākās valstīs. Minētajā tabulā pirmās trīs slejas neparedz šādu preču zīmju iekļaušanu. Ceturtajā slejā atsauces uz zināmām preču zīmēm ir iekļautas tikai informācijas nolūkos.

Apzīmējumi

M = miniatūro augļu šķirne

R = šķirne ar rūsinājumu

V = stiklainība

* = mutants, uz kuru šķirnes aizsardzība neattiecas, bet kurš ir saistīts ar reģistrētu/aizsargātu preču zīmi; mutanti, kas nav apzīmēti ar zvaigznīti, ir aizsargātās šķirnes

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
African Red			African Carmine ™	B	
Akane		Tohoku 3, Primerouge		B	
Alkmene		Early Windsor		C	
Alwa				B	
Amasya				B	
Ambrosia			Ambrosia ®	B	
Annurca				B	
Ariane			Les Naturianes ®	B	
Arlet		Swiss Gourmet		B	R
AW 106			Sapora ®	C	
Belgica				B	
Belle de Boskoop		Schone van Boskoop, Goudreinette		D	R
	Boskoop rouge	Red Boskoop, Roter Boskoop, Rode Boskoop		B	R
	Boskoop Valastrid			B	R
Berlepsch		Freiherr von Berlepsch		C	
	Berlepsch rouge	Red Berlepsch, Roter Berlepsch		B	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Braeburn				B	
	Hidala		Hillwell ®	A	
	Joburn		Aurora ™, Red Braeburn ™, Southern Rose ™	A	
	Lochbuie Red Braeburn			A	
	Mahana Red Braeburn		Redfield ®	A	
	Mariri Red		Eve ™, Aporo ®	A	
	Royal Braeburn			A	
Bramley's Seedling		Bramley, Triomphe de Kiel		D	
Cardinal				B	
Caudle			Cameo ®, Camela®	B	
	Cauflight		Cameo ®, Camela®	A	
CIV323			Isaaq ®	B	
CIVG198			Modi ®	A	
Civni			Rubens ®	B	
Collina				C	
Coop 38			Goldrush ®, Delisdor ®	D	R
Coop 39			Crimson Crisp ®	A	
Coop 43			Juliet ®	B	
Coromandel Red		Corodel		A	
Cortland				B	
Cox's Orange Pippin		Cox orange, Cox's O.P.		C	R
Cripps Pink			Pink Lady ®, Flavor Rose ®	C	
	Lady in Red		Pink Lady ®	B	
	Rosy Glow		Pink Lady ®	B	
	Ruby Pink			B	
Cripps Red			Sundowner ™, Joya ®	B	
Dalinbel			Antares ®	B	R
Delblush			Tentation ®	D	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Delcorf			Delbarestivale ®	C	
	Celeste			B	
	Bruggers Festivale		Sissired ®	A	
	Dalili		Ambassy ®	A	
	Wonik*		Appache ®	A	
Delcoros			Autento ®	A	
Delgollune			Delbard Jubilé ®	B	
Delicious ordinaire		Ordinary Delicious		B	
Discovery				C	
Dykmanns Zoet				C	
Egremont Russet				D	R
Elise		De Roblos, Red Delight		A	
Elstar				C	
	Bel-El		Red Elswout ®	C	
	Daliest		Elista ®	C	
	Daliter		Elton ™	C	
	Elshof			C	
	Elstar Boerekamp		Excellent Star ®	C	
	Elstar Palm		Elstar PCP ®	C	
	Goedhof		Elnica ®	C	
	Red Elstar			C	
	RNA9842		Red Flame ®	C	
	Valstar			C	
	Vermuel		Elrosa ®	C	
Empire				A	
Fiesta		Red Pippin		C	
Fresco			Wellant ®	B	R

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Fuji				B	V
	Aztec		Fuji Zhen ®	A	V
	Brak		Fuji Kiku ® 8	B	V
	Fuji Fubrax		Fuji Kiku ® Fubrax	B	V
	Fuji Supreme			A	V
	Heisei Fuji		Beni Shogun ®	A	V
	Raku-Raku			B	V
Gala				C	
	Baigent		Brookfield ®	A	
	Bigigalaprim		Early Red Gala ®	B	
	Fengal		Gala Venus	A	
	Gala Schnico		Schniga ®	A	
	Gala Schnico Red		Schniga ®	A	
	Galaval			A	
	Galaxy		Selekta ®	B	
	Gilmac		Neon ®	A	
	Imperial Gala			B	
	Jugula			B	
	Mitchgla		Mondial Gala ®	B	
	Natali Gala			B	
	Regal Prince		Gala Must ®	B	
	Royal Beaut			A	
	Simmons		Buckeye ® Gala	A	
Gloster				B	
Golden 972				D	
Golden Delicious		Golden		D	
	CG10 Yellow Delicious		Smothee ®	D	
	Golden Delicious Reinders		Reinders ®	D	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
	Golden Parsi		Da Rosa ®	D	
	Leratess		Pink Gold ®	D	
	Quemoni		Rosagold ®	D	
Goldstar			Rezista Gold Granny ®	D	
Gradigold			Golden Supreme ™, Golden Extreme ™	D	
Gradiyel			Goldkiss ®	D	
Granny Smith				D	
	Dalivair		Challenger ®	D	
Gravensteiner		Gravenstein		D	
Hokuto				C	
Holsteiner Cox		Holstein		C	R
Honeycrisp			Honeycrunch ®	C	
Horneburger				D	
Idared				B	
	Idaredest			B	
	Najdared			B	
Ingrid Marie				B	R
James Grieve				D	
Jonagold				C	
	Early Jonagold		Milenga ®	C	
	Dalyrian			C	
	Decosta			C	
	Jonagold Boerekamp		Early Queen ®	C	
	Jonagold Novajo	Veulemanns		C	
	Jonagored		Morren's Jonagored ®	C	
	Jonagored Supra		Morren's Jonagored ® Supra ®	C	
	Red Jonaprince		Wilton's ®, Red Prince ®	C	
	Rubinstar			C	
	Schneica	Jonica		C	
	Vivista			C	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Jonathan				B	
Karmijn de Sonnaville				C	R
La Flamboyante			Mairac ®	B	
Laxton's Superb				C	R
Ligol				B	
Lobo				B	
Lurefresh			Redlove ® Era ®	A	
Lureprec			Redlove ® Circe ®	A	
Luregust			Redlove ® Calypso ®	A	
Luresweet			Redlove ® Odysso ®	A	
Maigold				B	
Maribelle			Lola ®	B	
McIntosh				B	
Melrose				C	
Milwa			Diwa ®, Junami ®	B	
Moonglo				C	
Morgenduft		Imperatore		B	
Mountain Cove			Ginger Gold ™	D	
Mutsu		Crispin		D	
Newton				C	
Nicogreen			Greenstar ®	D	
Nicoter			Kanzi ®	B	
Northern Spy				C	
Ohrin		Orin		D	
Paula Red				B	
Pinova			Corail ®	C	
	RoHo 3615		Evelina ®	B	
Piros				C	
Plumac			Koru ®	B	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Prem A153			Lemonade ®, Honeymoon ®	C	
Prem A17			Smitten ®	C	
Prem A280			Sweetie™	B	
Prem A96			Rockit ™	B	M
Rafzubin			Rubinette ®	C	
	Rafzubex		Rubinette ® Rosso	A	
Rajka			Rezista Romelike ®	B	
Red Delicious		Rouge américaine		A	
	Campsur		Red Chief ®	A	
	Erovan		Early Red One ®	A	
	Evasni		Scarlet Spur ®	A	
	Stark Delicious			A	
	Starking			C	
	Starkrimson			A	
	Starkspur			A	
	Topred			A	
	Trumdor		Oregon Spur Delicious ®	A	
Reine des Reinettes		Gold Parmoné, Goldparmäne		C	V
Reinette grise du Canada		Graue Kanadarenette, Renetta Canada		D	R
Rome Beauty		Belle de Rome, Rome, Rome Sport		B	
Rubin				C	
Rubinola				B	
Šampion		Shampion, Champion, Szampion		B	
	Reno 2			A	
	Šampion Arno	Szampion Arno		A	
Santana				B	

Šķirnes	Mutants	Sinonīmi	Preču zīmes	Krāsojuma grupa	Papildu specifikācijas
Sciearly			Pacific Beauty ™	A	
Scifresh			Jazz ™	B	
Sciglo			Southern Snap ™	A	
Scilate			Envy ®	B	
Sciray		GS48		A	
Scired			Pacific Queen ™	A	R
Sciros			Pacific Rose ™	A	
Senshu				C	
Spartan				A	
Stayman				B	
Summerred				B	
Sunrise				A	
Sunset				D	R
Suntan				D	R
Sweet Caroline				C	
Topaz				B	
Tydeman's Early Worcester		Tydeman's Early		B	
Tsugaru				C	
UEB32642			Opal ®	D	
Worcester Pearmain				B	
York				B	
Zari				B	

2. DAĻA. *CITRUSAUGĻU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no tālāk norādītajām sugām izaudzētu šķirņu (kultivāru) citrusaugļiem, kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem citrusaugļiem:

— citroni, kas izaudzēti no *Citrus limon* (L.) Burm. f. sugas un tās hibrīdiem,

— mandarīni, kas izaudzēti no *Citrus reticulata* Blanco sugas, arī sacumas (*Citrus unshiu* Marcow.), klementīni (*Citrus clementina* hort. ex Tanaka.), parastie mandarīni (*Citrus deliciosa* Ten.) un tanžerīni (*Citrus tangerina* Tanaka), kas izaudzēti no šīm sugām un to hibrīdiem,

— apelsīni, kas izaudzēti no *Citrus sinensis* (L.) Osbeck sugas un tās hibrīdiem.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz citrusaugļiem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru citrusaugļiem jābūt:

— veseliem,

— bez iespiedumiem un/vai plašiem, sadzijušiem iegriezumiem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez sačokurošanās un dehidrācijas pazīmēm,

— bez zemas temperatūras vai sala radītiem bojājumiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Citrusaugļu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Citrusaugļiem jābūt sasniegušiem piemērotu attīstības un gatavības pakāpi atkarībā no šķirnei, novākšanas laikam un audzēšanas vietai atbilstošiem kritērijiem.

Citrusaugļu gatavību nosaka pēc šādiem parametriem, kas noteikti katrai tālāk minētajai sugai:

— minimālais sulas saturs,

— minimālā cukuru/skābju attiecība ([13]),

— krāsojums.

Krāsojuma pakāpei jābūt tādai, lai normālas attīstības gaitā citrusaugļi galamērķa vietā sasniegtu šķirnei raksturīgu krāsojumu.

	Minimālais sulas saturs (procentos)	Minimālā cukuru/skābju attiecība	Krāsojums
Citroni	20		Tam jābūt raksturīgam šķirnei. Pieļaujami augļi ar zaļu (bet ne tumši zaļu) krāsojumu, ja to sulas saturs atbilst prasību minimumam

([13]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.

	Minimālais sulas saturs (procentos)	Minimālā cukuru/skābju attiecība	Krāsojums
Sacumas, klementīni, citas mandarīnu šķirnes un to hibrīdi			
Sacumas	33	6,5:1	Vismaz vienai trešdaļai no augļa virsmas jābūt ar šķirnei raksturīgo krāsojumu
Klementīni	40	7,0:1	
Citas mandarīnu šķirnes un to hibrīdi	33	7,5:1 [1]	
Apelsīni			
Sarkanie apelsīni	30	6,5:1	Tam jābūt raksturīgam šķirnei. Tomēr ir atļauti augļi ar gaiši zaļu krāsojumu, kas nepārsniedz vienu piektdaļu no augļa kopējā virsmas laukuma, ja tie atbilst prasību minimumam attiecībā uz sulas saturu. Apelsīni, kas audzēti apgabalos ar augstu gaisa temperatūru un augstu gaisa relatīvo mitrumu, nobriešanas periodā var būt ar zaļu krāsojumu, kas pārsniedz vienu piektdaļu no augļa kopējā virsmas laukuma, ja tie atbilst prasību minimumam attiecībā uz sulas saturu.
"Navel" grupa	33	6,5:1	
Citas šķirnes	35	6,5:1	
'Mosambi', 'Sathgudi' un 'Pacitan' ar zaļu krāsojumu, kas pārsniedz vienu piektdaļu no augļa virsmas laukuma	33		
Citas šķirnes ar zaļu krāsojumu, kas pārsniedz vienu piektdaļu no augļa virsmas laukuma	45		

[1] 'Mandora' un 'Minneola' šķirnēm minimālā cukuru/skābju attiecība līdz tā tirdzniecības gada beigām, kurš sāksies 2023. gada 1. janvārī, ir 6,0:1.

Citrusaugļus, kas atbilst šīm gatavības prasībām, drīkst "nogatavināt". Šī apstrāde ir atļauta vienīgi tad, ja citas dabiskās organoleptiskās īpašības nemainās.

C. **Klasifikācija**

Citrusaugļus iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes citrusaugļi. Tiem jābūt ar šķirnei un/vai tirdzniecības tipam raksturīgajām īpašībām.

Citrusaugļiem nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes citrusaugļi. Tiem jābūt ar šķirnei un/vai tirdzniecības tipam raksturīgajām īpašībām.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli krāsojuma defekti, arī viegli saules radīti apdegumi,

— nelieli pakāpeniski mizas defekti, ja tie neskar mīkstumu,

— nelieli mizas defekti, kas radušies augļa veidošanās laikā, piemēram, pelēkplankumainība, rūsinājums vai kaitēkļu bojājumi,

— nelieli, sadzijuši defekti, kas radušies mehānisku iemeslu dēļ, piemēram, krusas, berzes vai manipulāciju izraisīti bojājumi,

— viegla un daļēja mizas atdalīšanās visiem mandarīnu grupas augļiem.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst citrusaugļi, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Ja citrusaugļi saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— krāsojuma defekti, arī saules radīti apdegumi,

— pakāpeniski mizas defekti, ja tie neskar mīkstumu,

— nelieli mizas defekti, kas radušies augļa veidošanās laikā, piemēram, pelēkplankumainība, rūsinājums vai kaitēkļu bojājumi,

— sadzijuši defekti, kas radušies mehānisku iemeslu dēļ, piemēram, krusas, berzes vai manipulāciju izraisīti bojājumi,

— virspusējas, sadzijušas izmaiņas mizā,

— raupja miza,

— neliela un daļēja mizas atdalīšanās visiem apelsīniem un daļēja mizas atdalīšanās visiem mandarīnu grupas augļiem.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc augļa šķērsgriezuma lielākā diametra vai pēc skaita.

A. **Minimālais lielums**

Minimālajiem lielumiem ir jābūt šādiem:

Augļi	Diametrs (mm)
Citroni	45
Sacumas, citas mandarīnu šķirnes un to hibrīdi	45
Klementīni	35
Apelsīni	53

B. **Viendabīgums**

Citrusaugļu šķirošanā drīkst izmantot vienu no tālāk norādītajām metodēm:

a) lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

— 10 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir < 60 mm,

— 15 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir ≥ 60 mm, bet < 80 mm,

— 20 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir ≥ 80 mm, bet < 110 mm,

— augļiem, kuru diametrs ir ≥ 110 mm, ierobežojumu attiecībā uz diametra starpību nepiemēro;

b) piemērojot lieluma kodus, jāievēro tālāk dotajās tabulās noteiktie kodi un diapazoni.

	Lieluma kods	Diametrs (mm)
Citroni		
	0	79–90
	1	72–83
	2	68–78
	3	63–72
	4	58–67
	5	53–62
	6	48–57
	7	45–52
Sacumas, klementīni un citas mandarīnu šķirnes un hibrīdi		
	1 - XXX	78 un vairāk
	1 - XX	67–78
	1 vai 1 - X	63–74
	2	58–69
	3	54–64
	4	50–60
	5	46–56
	6 [1]	43–52
	7	41–48
	8	39–46
	9	37–44
	10	35–42
Apelsīni		
	0	92–110
	1	87–100
	2	84–96
	3	81–92
	4	77–88
	5	73–84
	6	70–80
	7	67–76
	8	64–73
	9	62–70
	10	60–68
	11	58–66
	12	56–63
	13	53–60

[1] Lielumi, kas mazāki par 45 mm, attiecas tikai uz klementīniem.

Lieluma viendabīgumu panāk, izmantojot iepriekš minētās lielumu skalas, ja vien nav norādīts citādi, proti:

augļiem konteineros un augļiem tirdzniecības iepakojumos ar maksimālo neto masu 5 kg maksimālā lielumu starpība nedrīkst pārsniegt diapazonu, ko iegūst, apvienojot trīs secīgus lielumus lielumu skalā;

c) lieluma starpībai augļiem, kurus šķiro pēc skaita, jābūt tādai, kāda noteikta a) apakšpunktā.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) citrusaugļu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) citrusaugļu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) citrusaugļu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) citrusaugļu, kas atbilst lielumam, kurš ir nākamais mazākais vai lielākais lielums pēc tā (vai tiem, ja ir apvienoti trīs lielumi), kas norādīts (norādīti) uz iepakojuma.

10 % pielaidi piemēro tikai tiem augļiem, kuri nav mazāki par šādu minimālo lielumu:

Augļi	Diametrs (mm)
Citroni	43
Sacumas, citas mandarīnu šķirnes un to hibrīdi	43
Klementīni	34
Apelsīni	50

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes vai tirdzniecības tipa, kvalitātes, lieluma un samērā vienādas gatavības un attīstības pakāpes citrusaugļiem.

Turklāt augstākajai šķirai tiek prasīts krāsojuma viendabīgums.

Tomēr būtiski atšķirīgu sugu citrusaugļu maisījumu drīkst iepakot vienā tirdzniecības iepakojumā, ja citrusaugļiem ir viendabīga kvalitāte un katrai attiecīgajai sugai ir vienāda šķirne vai tirdzniecības tips un izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Citrusaugļiem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Ietinot augļus, jālieto tikai plāns, sauss un jauns papīrs bez smaržas ([14]).

Aizliegts izmantot jebkādas vielas, kas varētu mainīt citrusaugļu dabiskās īpašības un jo īpaši to garšu vai smaržu ([15]).

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem. Tomēr ir pieļaujams, ka auglim klāt ir īss nepārkoksnējies zariņš ar dažām zaļām lapām.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([16]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Citroni", "Mandarīni" vai "Apelsīni", ja šie produkti nav redzami no ārpuses.

— "Citrusaugļu maisījums" vai līdzvērtīgs apzīmējums un vispārpieņemtie dažādo sugu nosaukumi, ja maisījumā ir būtiski atšķirīgas citrusaugļu sugas.

— Apelsīniem – šķirnes nosaukums un/vai attiecīgās šķirnes grupas nosaukums, ja tie ir "Navels" un "Valencias".

— Sacumām un klementīniem jānorāda sugas vispārpieņemtais nosaukums, bet šķirnes nosaukums nav obligāts.

— Citiem mandarīniem un to hibrīdiem jānorāda šķirnes nosaukums.

— Citroniem šķirnes nosaukums nav obligāts.

— "Ar sēklām", ja klementīniem ir vairāk nekā 10 sēklu.

— "Bez sēklām" (pēc izvēles, jo bezsēklu citrusaugļos dažreiz var būt sēklas).

([14]) Konservantus vai citas ķīmiskas vielas, kas uz augļu mizas var atstāt neraksturīgu smaržu, ir atļauts izmantot, ja izmantošana atbilst piemērojamajiem Eiropas Savienības noteikumiem.

([15]) Konservantus vai citas ķīmiskas vielas, kas uz augļu mizas var atstāt neraksturīgu smaržu, ir atļauts izmantot, ja izmantošana atbilst piemērojamajiem Eiropas Savienības noteikumiem.

([16]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

C. **Produkta izcelsme**

— Izcelsmes valsts ([17]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

— Būtiski atšķirīgu sugu un dažādas izcelsmes citrusaugļu maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgās sugas nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums, kas izteikts kā:

— minimālie un maksimālie lielumi (mm) vai

— lieluma kods (kodi), kam var sekot minimālais vai maksimālais lielums vai

— skaits.

— Attiecīgā gadījumā – norāde uz konservantiem vai citām ķīmiskām vielām, kas izmantotas pēc ražas novākšanas.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

3. DAĻA. *KIVI TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Actinidia chinensis* Planch. un *Actinidia deliciosa* (A. Chev.), C.F. Liang et A.R. Ferguson izaudzētu šķirņu (kultivāru) kivi (pazīstami arī kā *Actinidia*), kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem kivi.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz kivi pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru kivi jābūt:

— veseliem (bet bez kātiņa),

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— pietiekami stingriem; ne mīkstiem, ne ar sačokurošanās pazīmēm, ne ūdeņainiem,

— labi veidotiem; nedrīkst būt divi vai vairāk kopā saauguši augļi,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

([17]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

Kivi attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasību minimums**

Kivi jābūt pietiekami attīstītiem un gataviem.

Lai izpildītu šo prasību, augļiem iepakošanas brīdī ir jābūt tādā gatavības pakāpē, kas atbilst vismaz 6,2° pēc Briksa skalas ([18]), vai jābūt ar vidējo sausnas saturu 15 %, lai, nonākot izplatīšanas ķēdē, atbilsme būtu 9,5° pēc Briksa skalas ([18]).

C. **Klasifikācija**

Kivi iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes kivi. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Augļiem jābūt stingriem, un mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Kivi nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

Augļa šķērsgriezuma mazākā un lielākā diametra attiecībai jābūt vismaz 0,8.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes kivi. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Augļiem jābūt stingriem, un mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti (bez izciļņiem vai deformācijām),

— nelieli krāsojuma defekti,

— nelieli mizas defekti, ja to kopējais laukums nepārsniedz 1 cm^2,

— neliela "Heivorda zīme" ("Hayward mark") garenisku līniju veidā bez izciļņa.

Augļa šķērsgriezuma mazākā un lielākā diametra attiecībai jābūt vismaz 0,7.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst kivi, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Augļiem jābūt pietiekami stingriem, un mīkstumam jābūt bez nopietniem defektiem.

Ja kivi saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— krāsojuma defekti,

— mizas defekti, piemēram, nelieli, sadzijuši iegriezumi vai aprētojuši audi/audu nobrāzumi, ja vien to kopējais laukums nepārsniedz 2 cm^2,

— vairākas izteiktākas "Heivorda zīmes" ar nelielu izcilni,

— viegli iespiedumi.

([18]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc augļa masas.

Minimālā masa augstākajai šķirai ir 90 g, I šķirai 70 g un II šķirai 65 g.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

— 10 g augļiem, kuru masa ir līdz 85 g,

— 15 g augļiem, kuru masa ir 85–120 g,

— 20 g augļiem, kuru masa ir 120–150 g,

— 40 g augļiem, kuru masa ir 150 g vai vairāk.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) kivi, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) kivi, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) kivi, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) kivi, kas neatbilst lieluma prasībām.

Tomēr kivi masa augstākajā šķirā nedrīkst būt mazāka par 85 g, I šķirā – mazāka par 67 g un II šķirā – mazāka par 62 g.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes, kvalitātes un lieluma kivi.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Kivi jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([19]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts;

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Kivi" un/vai "*Actinidia*", ja saturs nav redzams no ārpuses.

— Šķirnes nosaukums (nav obligāts).

— Mīkstuma krāsojums vai līdzvērtīga norāde, ja krāsojums nav zaļš.

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([20]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums, kas izteikts kā augļa minimālā un maksimālā masa.

— Augļu skaits (nav obligāts).

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

4. DAĻA. *SALĀTU, KROKAINO ENDĪVIJU UN PLATLAPU ENDĪVIJU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro:

— to šķirņu (kultivāru) salātiem, kas izaudzētas no:

— *Lactuca sativa* var. *capitata* L. (galviņsalātiem, ieskaitot kraukšķīgos un "Iceberg" tipa salātus),

— *Lactuca sativa* var. *longifolia* Lam. (romiešu salātiem),

([19]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

([20]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

— *Lactuca sativa* var. *crispa* L. (lapu salātiem),

— šo šķirņu krustojumiem un

— to šķirņu (kultivāru) krokainajām endīvijām, kas izaudzētas no *Cichorium endivia* L. var. *crispum* Lam., un

— to šķirņu (kultivāru) platlapu endīvijām, kas izaudzētas no *Cichorium endivia* L. var. *latifolium* Lam.,

un kuri jāpiegādā patērētājam svaigi.

Šo standartu nepiemēro produktiem, kas paredzēti rūpnieciskai pārstrādei, atsevišķi atdalītu lapu produktiem, salātiem ar sakņu kamolu vai salātiem podiņos.

II. NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz produktiem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. Prasību minimums

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru produktiem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem un apgrieztiem, t. i., praktiski bez augsnes vai cita audzēšanas substrāta un praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— svaigiem pēc izskata,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— praktiski bez kaitēkļu izraisītiem bojājumiem,

— tvirtiem,

— bez izdzītiem ziednešiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Salātiem ir pieļaujama sarkanīga lapu nokrāsa, ko izraisījusi zema temperatūra augšanas periodā, ja vien tas būtiski neietekmē salātu izskatu.

Saknēm jābūt nogrieztām tuvu pie ārējo lapu pamatnes, un griezuma vietai jābūt līdzenai.

Produktam jābūt normāli attīstītam. Produkta attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tas varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. Klasifikācija

Produktus iedala šādās divās šķirās.

i) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes produkti. Tiem jābūt ar šķirnei un/vai tirdzniecības tipam raksturīgajām īpašībām.

Produktiem jābūt arī:

— labi veidotiem,

— stingriem, ņemot vērā audzēšanas metodes un produkta tipu,

— bez bojājumiem vai bez kondīcijas pasliktinājuma, kas negatīvi ietekmē lietojamību uzturā,

— bez sala radītiem bojājumiem.

Galviņsalātiem jābūt ar vienu labi veidotu galviņu. Tomēr pasargātās platībās audzētiem galviņsalātiem galviņa drīkst būt neliela.

Romiešu salātiem jābūt ar galviņu, kura drīkst būt neliela.

Krokaino endīviju un platlapu endīviju vidum jābūt dzeltenam.

ii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst produkti, kas neatbilst I šķiras prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Produktiem jābūt:

— samērā labi veidotiem,

— bez bojājumiem vai bez kondīcijas pasliktinājuma, kas var īpaši negatīvi ietekmēt lietojamību uzturā.

Ja produkti saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— nelielas krāsojuma izmaiņas,

— nelieli kaitēkļu izraisīti bojājumi.

Galviņsalātiem jābūt ar galviņu, kura drīkst būt neliela. Tomēr pasargātās platībās audzētiem galviņsalātiem galviņas var nebūt.

Romiešu salātiem galviņas drīkst nebūt.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc vienas vienības masas.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

a) salātiem:

— 40 g, ja vieglākās vienības masa ir mazāka par 150 g,

— 100 g, ja vieglākās vienības masa ir 150–300 g,

— 150 g, ja vieglākās vienības masa ir 300–450 g,

— 300 g, ja vieglākās vienības masa ir lielāka par 450 g;

b) krokainajām endīvijām un platlapu endīvijām:

— 300 g.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita) produktu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

ii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita) produktu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita) produktu, kas neatbilst lieluma prasībām.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes vai tirdzniecības tipa, kvalitātes un lieluma produktiem.

Tomēr būtiski atšķirīgu šķirņu, tirdzniecības tipu un/vai krāsojuma salātu un/vai endīviju maisījumu drīkst iepakot vienā iepakojumā, ja salātiem/endīvijām ir viendabīga kvalitāte un katrai attiecīgajai šķirnei, tirdzniecības tipam un/vai krāsojumam ir vienāda izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Produktiem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti. Produkti jāiepako atbilstoši iepakojuma lielumam un tipam, neatstājot brīvas vietas un nesaspiežot produktus.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([21]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Salāti", "galviņsalāti", "*batavia*", "kraukšķīgie galviņsalāti (*Iceberg*)", "romiešu salāti", "lapu salāti" (vai, piemēram, attiecīgā gadījumā "ozollapu", "Lollo bionda", "Lollo rossa"), "krokainās endīvijas", "platlapu endīvijas" vai līdzvērtīgs apzīmējums, ja saturs nav redzams no ārpuses.

([21]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

— Attiecīgā gadījumā: "audzēti pasargātās platībās" vai līdzvērtīgs apzīmējums.

— Šķirnes nosaukums (nav obligāts).

— "Salātu/endīviju maisījums" vai līdzvērtīgs apzīmējums, ja maisījumā ir būtiski atšķirīgu šķirņu, tirdzniecības tipu un/vai krāsojumu salāti un/vai endīvijas. Ja produkti nav redzami no ārpuses, jānorāda iepakojumā esošo produktu šķirne, tirdzniecības tips un/vai krāsojums un katra veida produktu daudzums.

C. **Produkta izcelsme**

— Izcelsmes valsts ([22]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

— Būtiski atšķirīgu šķirņu, tirdzniecības tipu un/vai krāsojuma un dažādas izcelsmes salātu un/vai endīviju maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgās šķirnes, tirdzniecības tipa un/vai krāsojuma nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums, kas izteikts kā vienības minimālā masa vai kā vienību skaits.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

5. DAĻA. *PERSIKU UN NEKTARĪNU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Prunus persica* Sieb. et Zucc. izaudzētu šķirņu (kultivāru) persikiem un nektarīniem, kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem persikiem un nektarīniem.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz persikiem un nektarīniem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru persikiem un nektarīniem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez ieplīsumiem auglī pie kātiņa iedobuma,

([22]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Persiku un nektarīnu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Augļiem jābūt pietiekami attīstītiem un gataviem. Mīkstuma minimālajam refrakcijas koeficientam jābūt lielākam vai vienādam ar 8° pēc Briksa skalas ([23]).

C. **Klasifikācija**

Persikus un nektarīnus iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes persiki un nektarīni. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Persikiem un nektarīniem nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja vien tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes persiki un nektarīni. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām. Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli attīstības defekti,

— nelieli krāsojuma defekti,

— vājas spiediena pēdas, kuru kopējais virsmas laukums nepārsniedz 1 cm^2,

— nelieli mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

— 1,5 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

— 1 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst persiki un nektarīni, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Augļa mīkstumam nedrīkst būt nopietnu defektu.

Ja persiki un nektarīni saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— attīstības defekti, arī sašķēlušies kauliņi, ja vien auglis ir noslēgts un mīkstums nebojāts,

— krāsojuma defekti,

([23]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.

— iespiedumi, kuri drīkst būt ar nelielām krāsojuma izmaiņām un kuru kopējais virsmas laukums nedrīkst pārsniegt 2 cm^2,

— mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

— 2,5 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

— 2 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra, pēc masas vai skaita.

Minimālais lielums ir:

— 56 mm vai 85 g augstākajā šķirā,

— 51 mm vai 65 g I un II šķirā.

Tomēr augļus, kuri ir mazāki par 56 mm vai 85 g, netirgo laikposmā no 1. jūlija līdz 31. oktobrim (ziemeļu puslodē) un no 1. janvāra līdz 30. aprīlim (dienvidu puslodē).

Tālāk norādītās prasības II šķirai nav obligātas.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

a) augļiem, ko šķiro pēc diametra:

— 5 mm augļiem, kuri ir mazāki par 70 mm,

— 10 mm augļiem, kuru lielums ir 70 mm un vairāk;

b) augļiem, ko šķiro pēc masas:

— 30 g augļiem, kuru masa ir mazāka par 180 g,

— 80 g augļiem, kuru masa ir 180 g un vairāk;

c) lieluma starpībai augļiem, ko šķiro pēc skaita, jābūt tādai, kāda noteikta a) vai b) apakšpunktā.

Piemērojot lieluma kodus, jāievēro tālāk dotajā tabulā noteiktie kodi.

	Kods	Diametrs			Masa	
		no (mm)	līdz (mm)		no (g)	līdz (g)
1	D	51	56		65	85
2	C	56	61		85	105
3	B	61	67		105	135
4	A	67	73	vai	135	180
5	AA	73	80		180	220
6	AAA	80	90		220	300
7	AAAA	> 90			> 300	

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) persiku vai nektarīnu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) persiku vai nektarīnu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) persiku vai nektarīnu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām (ja augļi šķiroti pēc lieluma): pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) persiku vai nektarīnu, kas neatbilst lieluma prasībām.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes, kvalitātes, gatavības pakāpes un lieluma (ja tie ir šķiroti pēc lieluma) persikiem vai nektarīniem, bet augstākajā šķirā saturam jābūt viendabīgam arī pēc krāsojuma.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Persikiem vai nektarīniem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([24]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

([24]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

B. **Produkta veids**

— "Persiki" vai "Nektarīni", ja saturs nav redzams no ārpuses.

— Augļa mīkstuma krāsojums.

— Šķirnes nosaukums (nav obligāts).

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([25]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums (ja augļi šķiroti pēc lieluma), kas izteikts kā minimālais un maksimālais diametrs (mm) vai minimālā un maksimālā masa (g), vai kā lieluma kods.

— Vienību skaits (nav obligāts).

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

6. DAĻA. *BUMBIERU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Pyrus communis* L. izaudzētu šķirņu (kultivāru) bumbieriem, kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem bumbieriem.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz bumbieriem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru bumbieriem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

([25]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

Bumbieru attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Bumbieru attīstības un brieduma stadijai jābūt tādai, lai tie varētu turpināt nogatavoties un sasniegt šķirnes īpašībām atbilstošu gatavības pakāpi.

C. **Klasifikācija**

Bumbierus iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes bumbieri. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām ([26]).

Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam, un uz mizas nedrīkst būt raupja rūsinājuma.

Bumbieriem nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

Kātiņam jābūt veselam.

Bumbieri nedrīkst būt graudaini.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes bumbieri. Tiem jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām ([27]).

Mīkstumam jābūt pilnīgi nebojātam.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli attīstības defekti,

— nelieli krāsojuma defekti,

— niecīgs raupjš rūsinājums,

— nelieli mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

  — 2 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

  — 1 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti, izņemot kraupja (*Venturia pirina* un *Venturia inaequalis*) plankumus, kuru summārais laukums nedrīkst pārsniegt 0,25 cm^2,

— viegli iespiedumi, kuru laukums nepārsniedz 1 cm^2.

Kātiņš drīkst būt viegli bojāts.

Bumbieri nedrīkst būt graudaini.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst bumbieri, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Augļa mīkstumam nedrīkst būt nopietnu defektu.

Ja bumbieri saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— attīstības defekti,

([26]) Šā standarta papildinājumā ir iekļauts neizsmeļošs lielaugļu un vasaras bumbieru šķirņu saraksts.
([27]) Šā standarta papildinājumā ir iekļauts neizsmeļošs lielaugļu un vasaras bumbieru šķirņu saraksts.

— krāsojuma defekti,

— viegls raupjš rūsinājums,

— mizas defekti, kuri nedrīkst pārsniegt:

— 4 cm garumā, ja tie ir iegareni defekti,

— 2,5 cm^2 lielu kopējo virsmas laukumu, ja tie ir citi defekti, izņemot kraupja (*Venturia pirina* un *Venturia inaequalis*) plankumus, kuru summārais laukums nedrīkst pārsniegt 1 cm^2,

— viegli iespiedumi, kuru laukums nepārsniedz 2 cm^2.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra vai pēc masas.

Minimālais lielums ir:

a) augļiem, ko šķiro pēc diametra:

	Augstākā šķira	I šķira	II šķira
Lielaugļu šķirnes	60 mm	55 mm	55 mm
Citas šķirnes	55 mm	50 mm	45 mm

b) augļiem, ko šķiro pēc masas:

	Augstākā šķira	I šķira	II šķira
Lielaugļu šķirnes	130 g	110 g	110 g
Citas šķirnes	110 g	100 g	75 g

Šā standarta papildinājumā iekļautie vasaras bumbieri drīkst neatbilst minimālā lieluma prasībām.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, vienā iepakojumā esošo produktu lieluma atšķirības nedrīkst pārsniegt:

a) augļiem, ko šķiro pēc diametra:

— 5 mm augstākās šķiras augļiem un I un II šķiras augļiem, kas iepakoti rindās un kārtās,

— 10 mm I šķiras augļiem mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērtiem iepakojumā;

b) augļiem, ko šķiro pēc masas:

— augstākās šķiras un I un II šķiras augļiem, kas iepakoti rindās un kārtās:

Diapazons (g)	Masas starpība (g)
75–100	15
100–200	35
200–250	50
> 250	80

— I šķiras augļiem mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērtiem iepakojumā:

Diapazons (g)	Masas starpība (g)
100–200	50
> 200	100

II šķiras augļiem, kas fasēti mazumtirdzniecības iepakojumā vai brīvi sabērti iepakojumā, lieluma viendabīguma ierobežojumu nepiemēro.

IV. NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) bumbieru, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) bumbieru, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) bumbieru, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) bumbieru, kas neatbilst lieluma prasībām. Tomēr šo pielaidi nedrīkst paplašināt, lai tā attiektos uz produktiem, kuru lielums:

— ir vismaz par 5 mm mazāks par minimālo diametru,

— ir vismaz par 10 g mazāks par minimālo masu.

V. NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes, kvalitātes, lieluma (ja tie ir šķiroti pēc lieluma) un vienādas gatavības pakāpes bumbieriem.

Augstākajai šķirai viendabīguma prasību piemēro arī attiecībā uz krāsojumu.

Tomēr būtiski atšķirīgu šķirņu bumbieru maisījumu drīkst iepakot vienā tirdzniecības iepakojumā, ja bumbieriem ir viendabīga kvalitāte un katrai attiecīgajai šķirnei ir vienāda izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Bumbieriem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([28]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Bumbieri", ja iepakojuma saturs nav redzams no ārpuses.

— Šķirnes nosaukums. Būtiski atšķirīgu šķirņu bumbieru maisījumam: dažādo šķirņu nosaukumi.

— Šķirnes nosaukumu drīkst aizstāt ar sinonīmu. Tirdzniecības nosaukumu ([29]) drīkst sniegt tikai papildus šķirnes vai sinonīma nosaukumam.

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([30]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

Būtiski atšķirīgu šķirņu un dažādas izcelsmes bumbieru maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgās šķirnes nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums vai, ja augļi ir iepakoti rindās un kārtās, vienību skaits.

([28]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.
([29]) Tirdzniecības nosaukums var būt preču zīme, attiecībā uz kuru ir lūgta vai saņemta aizsardzība, vai jebkurš cits komercnosaukums.
([30]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

Ja identifikācija ir pēc lieluma, tas būtu jāizsaka:

a) produktiem, uz kuriem attiecas viendabīguma noteikumi, – kā minimālais un maksimālais diametrs vai kā minimālā un maksimālā masa;

b) produktiem, uz kuriem viendabīguma noteikumi neattiecas, pēc izvēles – kā iepakojumā esošā mazākā augļa diametrs vai masa, kam seko "un vairāk" vai līdzvērtīgs apzīmējums, vai – attiecīgā gadījumā – iepakojumā esošā lielākā augļa diametrs vai masa.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

Papildinājums

Neizsmeļošs lielaugļu un vasaras bumbieru šķirņu saraksts

Sīkaugļu un pārējās šķirnes, kas nav iekļautas sarakstā, drīkst tirgot, ja tās atbilst citām šķirnēm piemērojamiem lieluma kritērijiem, kas aprakstīti standarta III iedaļā.

Dažas no tālāk dotajā tabulā norādītajām šķirnēm drīkst tirgot ar nosaukumiem, attiecībā uz kuriem ir lūgta vai saņemta preču zīmju aizsardzība vienā vai vairākās valstīs. Tabulas pirmā un otrā sleja neparedz šādu preču zīmju iekļaušanu. Trešajā slejā atsauces uz zināmām preču zīmēm ir iekļautas tikai informācijas nolūkos.

Apzīmējumi

L = lielaugļu šķirne

SP = vasaras bumbieri, uz kuriem prasību par minimālo lielumu neattiecina

Šķirne	Sinonīmi	Preču zīmes	Lielums
Abbé Fétel	Abate Fetel		L
Abugo o Siete en Boca			SP
AkVa			SP
Alka			L
Alsa			L
Amfora			L
Alexandrine Douillard			L
Bambinella			SP
Bergamotten			SP
Beurré Alexandre Lucas	Lucas		L
Beurré Bosc	Bosc, Beurré d'Apremont, Empereur Alexandre, Kaiser Alexander		L
Beurré Clairgeau			L

Šķirne	Sinonīmi	Preču zīmes	Lielums
Beurré d'Arenberg	Hardenpont		L
Beurré Giffard			SP
Beurré précoce Morettini	Morettini		SP
Blanca de Aranjuez	Agua de Aranjuez, Espadona, Blanquilla		SP
Carusella			SP
Castell	Castell de Verano		SP
Colorée de Juillet	Bunte Juli		SP
Comice rouge			L
Concorde			L
Condoula			SP
Coscia	Ercolini		SP
Curé	Curato, Pastoren, Del cura de Ouro, Espadon de invierno, Bella de Berry, Lombardia de Rioja, Batall de Campana		L
D'Anjou			L
Dita			L
D. Joaquina	Doyenné de Juillet		SP
Doyenné d'hiver	Winterdechant		L
Doyenné du Comice	Comice, Vereinsdechant		L
Erika			L
Etrusca			SP
Flamingo			L
Forelle			L
Général Leclerc		Amber Graceä	L
Gentile			SP
Golden Russet Bosc			L
Grand champion			L
Harrow Delight			L
Jeanne d'Arc			L
Joséphine			L
Kieffer			L

Šķirne	Sinonīmi	Preču zīmes	Lielums
Klapa Mīlule			L
Leonardeta	Mosqueruela, Margallon, Colorada de Alcanadre, Leonarda de Magallon		SP
Lombacad		Cascade â	L
Moscatella			SP
Mramornaja			L
Mustafabey			SP
Packham's Triumph	Williams d'Automne		L
Passe Crassane	Passa Crassana		L
Perita de San Juan			SP
Pérola			SP
Pitmaston	Williams Duchesse		L
Précoce de Trévoux	Trévoux		SP
Président Drouard			L
Rosemarie			L
Santa Maria	Santa Maria Morettini		SP
Spadoncina	Agua de Verano, Agua de Agosto		SP
Suvenirs			L
Taylors Gold			L
Triomphe de Vienne			L
Vasarine Sviestine			L
Williams Bon Chrétien	Bon Chrétien, Bartlett, Williams, Summer Bartlett		L

7. DAĻA. *ZEMEŅU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Fragaria* L. ģints izaudzētu šķirņu (kultivāru) zemenēm, kuras jāpiegādā patērētājam svaigas, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētām zemenēm.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz zemenēm pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru zemenēm jābūt:

— veselām,

— nebojātām; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīrām, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— svaigām pēc izskata, bet nemazgātām,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— praktiski bez kaitēkļu izraisītiem bojājumiem,

— ar kausu (izņemot meža zemenes); kausam un kātiņam (ja tie ir klāt) jābūt svaigiem un zaļiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Zemenēm jābūt pietiekami attīstītām un gatavām. Zemeņu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tās varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Klasifikācija**

Zemenes iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes zemenes. Tām jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Tām jābūt:

— spīdīgām, ņemot vērā šķirnei raksturīgās īpašības,

— bez augsnes paliekām.

Zemenēm nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes zemenes. Tām jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— mazs, balts plankums, kas nepārsniedz vienu desmitdaļu no augļa kopējā virsmas laukuma,

— vājas, virspusējas spiediena pēdas.

Uz tām praktiski nedrīkst būt augsnes paliekas.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst zemenes, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Ja zemenes saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— balts plankums, kas nepārsniedz vienu piektdaļu no augļa kopējā virsmas laukuma,

— viegli, sausi iespiedumi, kuriem nav tendences izplesties,

— nelielas augsnes paliekas.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra.

Minimālais lielums ir:

— 25 mm augstākajā šķirā,

— 18 mm I un II šķirā.

Meža zemenēm minimālais lielums nav noteikts.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) zemeņu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tās atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) zemeņu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tās atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) zemeņu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) zemeņu, kas neatbilst minimālā lieluma prasībām.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes un kvalitātes zemenēm.

Augstākās šķiras zemenēm, izņemot meža zemenes, jābūt īpaši viendabīgām un atbilstošām pēc gatavības pakāpes, krāsojuma un lieluma. I šķirā zemeņu lielums drīkst būt neviendabīgāks.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Zemenēm jābūt iepakotām tā, lai tās būtu pienācīgi aizsargātas.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([31]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Zemenes", ja iepakojuma saturs nav redzams no ārpuses.

— Šķirnes nosaukums (nav obligāts).

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([32]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

8. DAĻA. *PAPRIKAS TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Capsicum annuum* L. izaudzētu šķirņu (kultivāru) paprikai ([33]), kura jāpiegādā patērētājam svaiga, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētai paprikai.

([31]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.
([32]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.
([33]) Dažu šķirņu paprikai var būt asa garša.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz papriku pēc tās sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru paprikai jābūt:

— veselai,

— nebojātai; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīrai, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— svaigai pēc izskata,

— stingrai,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez zemas temperatūras vai sala radītiem bojājumiem,

— ar kātiņu; kātiņam jābūt līdzeni nogrieztam un kausam jābūt veselam,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Paprikas attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tā varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Klasifikācija**

Papriku iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes paprika. Tai jābūt ar šķirnei un/vai tirdzniecības tipam raksturīgajām īpašībām.

Paprikai nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes paprika. Tai jābūt ar šķirnei un/vai tirdzniecības tipam raksturīgajām īpašībām.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli sudrabaini plankumi vai tripšu izraisīti bojājumi, kas nepārsniedz vairāk kā 1/3 no kopējā virsmas laukuma,

— nelieli mizas defekti, piemēram:

— iegrimuši punkti, ieskrāpējumi, saules radīti apdegumi, spiediena pēdas, kas kopumā nepārsniedz 2 cm, ja tie ir iegarenas formas defekti, un 1 cm^2, ja tie ir citi defekti, vai

— sausas, virspusējas plaisas, kas kopumā nepārsniedz 1/8 no kopējā virsmas laukuma,

— nedaudz bojāts kātiņš.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst paprika, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Ja paprika saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— sudrabaini plankumi vai tripšu izraisīti bojājumi, kas nepārsniedz vairāk kā 2/3 no kopējā virsmas laukuma,

— mizas defekti, piemēram:

— iegrimuši punkti, ieskrāpējumi, saules radīti apdegumi, iespiedumi un sadzijuši iebojājumi, kas kopumā nepārsniedz 4 cm garumu, ja tie ir iegarenas formas defekti, un 2,5 cm^2 laukumu, ja tie ir citi defekti, vai

— sausas, virspusējas plaisas, kas kopumā nepārsniedz 1/4 no kopējā virsmas laukuma,

— augļa gala bojājums, kas nepārsniedz 1 cm^2,

— sačokurošanās, kas nepārsniedz 1/3 no virsmas laukuma,

— bojāts kātiņš un kauss, ja vien apkārtējais mīkstums ir vesels.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra vai pēc masas. Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

a) paprikai, kuru šķiro pēc diametra:

— 20 mm;

b) paprikai, kuru šķiro pēc masas:

— 30 g, ja smagākā augļa masa ir 180 g vai mazāk,

— 80 g, ja vieglākā augļa masa ir lielāka par 180 g, bet mazāka par 260 g,

— ja vieglākā augļa masa ir 260 g vai vairāk, ierobežojumu nepiemēro.

Iegarenās paprikas augļu garumam jābūt pietiekami viendabīgam.

II šķiras paprikai lieluma viendabīgums nav obligāta prasība.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) paprikas, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tā atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) paprikas, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tā atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) paprikas, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām (ja augļi šķiroti pēc lieluma): pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) paprikas, kas neatbilst lieluma prasībām.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes vai tirdzniecības tipa, kvalitātes un lieluma (ja tā ir šķirota pēc lieluma) paprikai, bet augstākajā un I šķirā – samērā vienādas gatavības pakāpes un krāsojuma paprikai.

Tomēr būtiski atšķirīgu tirdzniecības tipu un/vai krāsojuma paprikas maisījumu drīkst iepakot vienā iepakojumā, ja paprikai ir viendabīga kvalitāte un katram attiecīgajam tirdzniecības tipam un/vai krāsojumam ir vienāda izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Paprikai jābūt iepakotai tā, lai tā būtu pienācīgi aizsargāta.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([34]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

([34]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Paprika", ja saturs nav redzams no ārpuses.

— "Paprikas maisījums" vai līdzvērtīgs apzīmējums, ja maisījumā ir būtiski atšķirīgu šķirņu, tirdzniecības tipu un/vai krāsojumu paprika. Ja produkti nav redzami no ārpuses, jānorāda iepakojumā esošo produktu tirdzniecības tips un/vai krāsojums un katra veida produktu daudzums.

C. **Produkta izcelsme**

Izcelsmes valsts ([35]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

Būtiski atšķirīgu tirdzniecības tipu un/vai krāsojuma un dažādas izcelsmes paprikas maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgā tirdzniecības tipa un/vai krāsojuma nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Lielums (ja augļi šķiroti pēc lieluma), kas izteikts kā minimālais un maksimālais diametrs vai kā minimālā un maksimālā masa.

— Vienību skaits (nav obligāts).

— Attiecīgā gadījumā: "Asa garša" vai līdzvērtīgs apzīmējums.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

9. DAĻA. *GALDA VĪNOGU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Vitis vinifera* L. izaudzētu šķirņu (kultivāru) galda vīnogām, kuras jāpiegādā patērētājam svaigas, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētām galda vīnogām.

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz galda vīnogām pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru ķekariem un ogām jābūt:

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— praktiski bez kaitēkļiem,

([35]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

— praktiski bez kaitēkļu izraisītiem bojājumiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez neraksturīgas smaržas un/vai garšas.

Turklāt ogām jābūt:

— veselām,

— labi veidotām,

— normāli attīstītām.

Saules izraisīta pigmentācija nav uzskatāma par defektu.

Galda vīnogu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tās varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Ogu sulas refrakcijas koeficientam ([36]) jābūt vismaz:

— 12° pēc Briksa skalas 'Alphonse Lavallée', 'Cardinal' un 'Victoria' šķirnei,

— 13° pēc Briksa skalas visām pārējām šķirnēm ar sēklām,

— 14° pēc Briksa skalas visām bezsēklu šķirnēm.

Turklāt visām šķirnēm jābūt apmierinošai cukuru/skābju attiecībai.

C. **Klasifikācija**

Galda vīnogas iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes galda vīnogas. Tām jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām, kas atkarīgas arī no apgabala, kurā tās audzētas.

Ogām jābūt stingrām, cieši piestiprinātām, vienmērīgi izvietotām uz kātiņa un ar praktiski neskartu vaska sarmojumu.

Galda vīnogām nedrīkst būt defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes galda vīnogas. Tām jābūt ar šķirnei raksturīgajām īpašībām, kas atkarīgas arī no apgabala, kurā tās audzētas.

Ogām jābūt stingrām, cieši piestiprinātām un, pēc iespējas, ar neskartu vaska sarmojumu. Taču tās drīkst būt nevienmērīgāk izvietotas uz kātiņa nekā augstākās šķiras ogas.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas defekti,

— nelieli krāsojuma defekti,

— ļoti viegls saules apdegums, kas skar vienīgi mizu.

([36]) Aprēķina tā, kā noteikts ESAO vadlīnijās par objektīvajiem testiem, kas pieejami tīmekļvietnē http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst galda vīnogas, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Ķekariem drīkst būt nelieli formas, attīstības un krāsojuma defekti, ja tie nepasliktina šķirnes pamatīpašības, kas atkarīgas arī no apgabala, kurā tie audzēti.

Ogām jābūt pietiekami stingrām un pietiekami cieši piestiprinātām, un, ja vien iespējams, ar saglabātu vaska sarmojumu. Tās drīkst būt nevienmērīgāk izvietotas uz kātiņa nekā I šķiras ogas.

Ja galda vīnogas saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas defekti,

— krāsojuma defekti,

— viegls saules apdegums, kas skar vienīgi mizu,

— viegli iespiedumi,

— nelieli mizas defekti.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc ķekara masas.

Minimālā ķekara masa ir 75 g. Šo prasību nepiemēro iepakojumiem, kas paredzēti vienai porcijai.

IV. **NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM**

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopējās masas) ķekaru, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopējās masas) ķekaru, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

Papildus šīm pielaidēm pieļaujami ne vairāk kā 10 % (pēc masas) brīvi sabērtu ogu, t. i., ogu, kas atdalītas no ķekara, ja vien ogas ir nebojātas un veselas.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopējās masas) ķekaru, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

Papildus šīm pielaidēm pieļaujami ne vairāk kā 10 % (pēc masas) brīvi sabērtu ogu, t. i., ogu, kas atdalītas no ķekara, ja vien ogas ir nebojātas un veselas.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopējās masas) ķekaru, kas neatbilst lieluma prasībām. Lai pielāgotu masu, katrā tirdzniecības iepakojumā pieļaujams viens ķekars, kura masa ir mazāka par 75 g, ja šis ķekars atbilst visām citām norādītās šķiras prasībām.

V. **NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU**

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes, kvalitātes un gatavības pakāpes ķekariem.

Augstākās šķiras ķekariem lieluma un krāsojuma ziņā jābūt aptuveni viendabīgiem.

Tomēr būtiski atšķirīgu šķirņu galda vīnogu maisījumu drīkst iepakot vienā iepakojumā, ja vīnogām ir viendabīga kvalitāte un katrai attiecīgajai šķirnei ir vienāda izcelsme.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Galda vīnogām jābūt iepakotām tā, lai tās būtu pienācīgi aizsargātas.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem, tomēr vīnogulāja zara fragments, ne garāks par 5 cm, drīkst būt atstāts pie ķekara kātiņa kā sevišķs noformējuma elements.

VI. **NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU**

Uz katra iepakojuma ([37]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. **Identifikācija**

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. **Produkta veids**

— "Galda vīnogas", ja saturs nav redzams no ārpuses.

— Šķirnes nosaukums. Būtiski atšķirīgu šķirņu galda vīnogu maisījumam: dažādo šķirņu nosaukumi.

([37]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

C. **Produkta izcelsme**

— Izcelsmes valsts ([38]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

— Būtiski atšķirīgu šķirņu un dažādas izcelsmes galda vīnogu maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgās šķirnes nosaukuma.

D. **Tirdzniecības specifikācijas**

— Šķira.

— Attiecīgā gadījumā: "Vienai porcijai paredzēti ķekari, kuru masa ir mazāka par 75 g".

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām.

10. DAĻA. *TOMĀTU TIRDZNIECĪBAS STANDARTS*

I. **PRODUKTA DEFINĪCIJA**

Šo standartu piemēro no *Solanum lycopersicum* L. izaudzētu šķirņu (kultivāru) tomātiem, kuri jāpiegādā patērētājam svaigi, bet nepiemēro rūpnieciskai pārstrādei paredzētiem tomātiem.

Tomātus drīkst iedalīt četros tirdzniecības tipos:

— "apaļie",

— "rievainie",

— "garenie" vai "iegarenie",

— visu formu "ķirštomāti/kokteiļtomāti" (miniatūro augļu šķirnes).

II. **NOTEIKUMI PAR KVALITĀTI**

Standarta mērķis ir noteikt kvalitātes prasības, kas attiecas uz tomātiem pēc to sagatavošanas un iepakošanas.

Tomēr posmos, kas seko nosūtīšanai, produkti salīdzinājumā ar standarta prasībām drīkst būt:

— nedaudz mazāk svaigi un stingri,

— ja tie nav iedalīti augstākajā šķirā, – ar nelielu kondīcijas pasliktinājumu, kas rodas bioloģiskās attīstības un ātrbojīguma dēļ.

A. **Prasību minimums**

Ievērojot īpašos noteikumus attiecībā uz katru šķiru un pieļaujamās pielaides, visu šķiru tomātiem jābūt:

— veseliem,

— nebojātiem; nav pieļaujami produkti, ko skārusi puve vai kondīcijas pasliktinājums, kura dēļ tie kļūst nederīgi patēriņam,

— tīriem, praktiski bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem,

— svaigiem pēc izskata,

— praktiski bez kaitēkļiem,

— bez kaitēkļu izraisītiem mīkstuma bojājumiem,

— bez lieka virsas mitruma,

— bez nerakstur īgas smaržas un/vai garšas.

([38]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

Tomātu ķekaros kātiņiem jābūt svaigiem, veseliem, tīriem, bez lapām un bez jebkādiem redzamiem svešķermeņiem.

Tomātu attīstības stadijai un kondīcijai jābūt tādai, lai tie varētu:

— izturēt transportēšanu un manipulācijas un

— atbilstošā kondīcijā nonākt galamērķī.

B. **Gatavības prasības**

Tomātu attīstības un brieduma stadijai jābūt tādai, lai tie varētu turpināt nogatavoties un sasniegt apmierinošu gatavības pakāpi.

C. **Klasifikācija**

Tomātus iedala šādās trīs šķirās.

i) *Augstākā šķira*

Pie šīs šķiras pieder visaugstākās kvalitātes tomāti. Tiem jābūt stingriem un ar šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Tomātiem nedrīkst būt zaļu plankumu un citu defektu, izņemot niecīgus virspusējus defektus, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā.

ii) *I šķira*

Pie šīs šķiras pieder labas kvalitātes tomāti. Tiem jābūt pietiekami stingriem un ar attiecīgajai šķirnei raksturīgajām īpašībām.

Tiem jābūt bez plaisām un redzamiem zaļiem plankumiem.

Tomēr ir pieļaujami tālāk minētie nelielie defekti, ja tie neietekmē produkta kopējo izskatu, kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā:

— nelieli formas un attīstības defekti,

— nelieli krāsojuma defekti,

— nelieli mizas defekti,

— ļoti viegli iespiedumi.

Turklāt rievainajiem tomātiem drīkst būt:

— sadzijušas plaisas, ne garākas par 1 cm,

— ne pārāk lieli izciļņi,

— neliels sēklas nabiņas vietā izveidojies iedobums, bet ne pārkorķojums,

— drīksnas pārkorķojums līdz 1 cm^2,

— šaura, iegarena augļa šuve, kura nav garāka par divām trešdaļām no augļa lielākā diametra.

iii) *II šķira*

Šajā šķirā ietilpst tomāti, kas neatbilst augstāko šķiru prasībām, bet atbilst iepriekš noteiktajam prasību minimumam.

Tiem jābūt pietiekami stingriem (taču tie drīkst būt nedaudz mazāk stingri nekā I šķiras tomāti) un bez nesadzijušām plaisām.

Ja tomāti saglabā savas pamatīpašības attiecībā uz kvalitāti, uzglabājamību un noformējumu iepakojumā, ir pieļaujami šādi defekti:

— formas un attīstības defekti,

— krāsojuma defekti,

— mizas defekti vai iespiedumi, ja vien augļi nav būtiski bojāti,

— sadzijušas plaisas, kuru garums apaļajiem, rievainajiem vai garenajiem tomātiem nepārsniedz 3 cm.

Turklāt rievainajiem tomātiem drīkst būt:

— izteiktāki izciļņi nekā pieļaujams I šķirai, taču bez deformācijām,

— sēklas nabiņas vietā izveidojies iedobums,

— drīksnas pārkorķojums līdz 2 cm^2,

— šaura, iegarena augļa šuve.

III. **NOTEIKUMI PAR ŠĶIROŠANU PĒC LIELUMA**

Lielumu nosaka pēc šķērsgriezuma lielākā diametra, pēc masas vai skaita.

Tālāk norādītos noteikumus nepiemēro tomātu ķekariem, un to piemērošana nav obligāta:

— ķirštomātiem/kokteiļtomātiem, kuru diametrs ir mazāks par 40 mm,

— neregulāras formas rievainajiem tomātiem un

— II šķirai.

Lai nodrošinātu lieluma viendabīgumu, lieluma diapazons produktiem, kas atrodas vienā iepakojumā, nedrīkst pārsniegt:

a) tomātiem, kurus šķiro pēc diametra:

— 10 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir mazāks par 50 mm,

— 15 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir 50 mm un vairāk, bet mazāks par 70 mm,

— 20 mm, ja mazākā augļa diametrs (saskaņā ar norādi uz iepakojuma) ir 70 mm un vairāk, bet mazāks par 100 mm,

— augļiem, kuru diametrs ir 100 mm vai vairāk, ierobežojumu attiecībā uz diametra starpību nepiemēro.

Piemērojot lieluma kodus, jāievēro šajā tabulā noteiktie kodi un diapazoni:

Lieluma kods	Diametrs (mm)
0	≤ 20
1	> 20 ≤ 25
2	> 25 ≤ 30
3	> 30 ≤ 35
4	> 35 ≤ 40
5	> 40 ≤ 47
6	> 47 ≤ 57
7	> 57 ≤ 67
8	> 67 ≤ 82
9	> 82 ≤ 102
10	> 102

b) lieluma starpībai tomātiem, kurus šķiro pēc masas vai skaita, jābūt tādai, kāda noteikta a) apakšpunktā.

IV. NOTEIKUMI PAR PIELAIDĒM

Visos tirdzniecības posmos katrā produktu partijā ir pieļaujamas kvalitātes un lieluma pielaides produktiem, kuri neatbilst norādītās šķiras prasībām.

A. **Kvalitātes pielaides**

i) *Augstākā šķira*

Pieļaujami 5 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) tomātu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst I šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 0,5 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas atbilst II šķiras kvalitātes prasībām.

ii) *I šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) tomātu, kas neatbilst šķiras prasībām, ja tie atbilst II šķiras prasībām. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 1 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt produkti, kas neatbilst ne II šķiras kvalitātes prasībām, ne prasību minimumam, vai arī ir iepuvuši.

Ķekaru tomātiem – 5 % pēc skaita vai masas pieļaujami no kātiņa atdalīti tomāti.

iii) *II šķira*

Pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) tomātu, kas neatbilst ne šķiras prasībām, ne prasību minimumam. Šīs pielaides robežās ne vairāk kā 2 % no kopējā produktu daudzuma drīkst būt iepuvuši.

Ķekaru tomātiem – 10 % pēc skaita vai masas pieļaujami no kātiņa atdalīti tomāti.

B. **Lieluma pielaides**

Visām šķirām: pieļaujami 10 % (pēc kopskaita vai kopējās masas) tomātu, kas neatbilst lieluma prasībām.

V. NOTEIKUMI PAR NOFORMĒJUMU

A. **Viendabīgums**

Katra iepakojuma saturam jābūt viendabīgam, un tajā jābūt tikai vienas izcelsmes, šķirnes vai tirdzniecības tipa, kvalitātes un lieluma (ja tie ir šķiroti pēc lieluma) tomātiem.

Augstākās šķiras un I šķiras tomātu gatavībai un krāsojumam jābūt praktiski viendabīgam. Turklāt gareno tomātu garumam jābūt pietiekami viendabīgam.

Tomēr būtiski atšķirīga krāsojuma, šķirņu un/vai tirdzniecības tipu tomātu maisījumu drīkst iepakot vienā iepakojumā, ja tomātiem ir viendabīga kvalitāte un katram attiecīgajam krāsojumam, šķirnei un/vai tirdzniecības tipam ir vienāda izcelsme. Lieluma viendabīgums netiek prasīts.

Iepakojuma satura redzamajai daļai jābūt visam saturam reprezentatīvai.

B. **Iepakojums**

Tomātiem jābūt iepakotiem tā, lai tie būtu pienācīgi aizsargāti.

Iepakojuma iekšpusē lietotajiem materiāliem jābūt tīriem un tik kvalitatīviem, lai neradītu produktiem ārējus vai iekšējus bojājumus. Materiālus, jo īpaši papīru vai zīmogus, ar tirdzniecības specifikācijām atļauts izmantot tikai tad, ja iespiešana vai marķēšana ir veikta ar netoksisku krāsu vai līmi.

Uzlīmēm uz atsevišķiem produktiem jābūt tādām, lai, tās noņemot, nepaliktu redzamas līmes pēdas un nerastos mizas defekti. Augļu marķēšana ar lāzeru nedrīkst izraisīt ne mīkstuma, ne mizas defektus.

Iepakojumiem jābūt bez jebkādiem svešķermeņiem.

VI. NOTEIKUMI PAR MARĶĒŠANU

Uz katra iepakojuma ([39]), izmantojot vienā pusē grupētus burtus, kas ir salasāmi, neizdzēšami un no ārpuses redzami, jānorāda tālāk minētā informācija.

A. Identifikācija

Iepakotāja un/vai nosūtītāja nosaukums un fiziskā adrese (piemēram, iela/pilsēta/reģions/pasta indekss un valsts, ja tā atšķiras no izcelsmes valsts).

Šo norādi drīkst aizstāt:

— uz visiem iepakojumiem, izņemot fasējumus, – cieši līdzās uzrakstam "Iepakotājs un/vai nosūtītājs" (vai līdzvērtīgiem saīsinājumiem) norādot oficiāli piešķirtu vai pieņemtu kodu, ar kuru apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pirms šā koda norāda atzīstošās valsts ISO 3166 (alfa) valsts/reģiona kodu, ja tā nav izcelsmes valsts,

— tikai fasējumiem – ar Savienībā uzņēmējdarbību veicoša pārdevēja nosaukumu un adresi, kas norādīti cieši līdzās norādei "Fasēts (kam)" vai līdzvērtīgai norādei. Šādā gadījumā marķējumā iekļauj arī kodu, ar ko apzīmē iepakotāju un/vai nosūtītāju. Pārdevējs par šā koda nozīmi sniedz visu informāciju, ko inspekcijas iestāde uzskata par vajadzīgu.

B. Produkta veids

— "Tomāti" vai "tomātu ķekari" un tirdzniecības tips, vai "ķirštomāti/kokteiļtomāti" vai "ķirštomātu/kokteiļtomātu ķekari" vai līdzvērtīgs apzīmējums citām miniatūro augļu šķirnēm, ja saturs nav redzams no ārpuses.

— "Tomātu maisījums" vai līdzvērtīgs apzīmējums, ja maisījumā ir būtiski atšķirīgu šķirņu, tirdzniecības tipu un/vai krāsojumu tomāti. Ja produkti nav redzami no ārpuses, jānorāda iepakojumā esošo produktu krāsojums, šķirne vai tirdzniecības tips un katra veida produktu daudzums.

— Šķirnes nosaukums (nav obligāts).

C. Produkta izcelsme

Izcelsmes valsts ([40]) un – pēc izvēles – apgabals, kurā produkts ir izaudzēts, vai valsts, reģiona vai vietas ģeogrāfiskais nosaukums.

Būtiski atšķirīga krāsojuma, šķirņu un/vai tirdzniecības tipu un dažādas izcelsmes tomātu maisījumam norādi uz katru izcelsmes valsti sniedz pie attiecīgā krāsojuma, šķirnes un/vai tirdzniecības tipa nosaukuma.

D. Tirdzniecības specifikācijas

— Šķira.

— Lielums (ja augļi šķiroti pēc lieluma), kas izteikts kā:

  — minimālais un maksimālais diametrs vai

  — minimālā un maksimālā masa, vai

  — lieluma kods, kas norādīts III iedaļā, vai

  — skaits, kam seko minimālais un maksimālais lielums.

([39]) Šie marķēšanas noteikumi neattiecas uz tirdzniecības iepakojumiem, kas noformēti pakās. Tomēr tie attiecas uz atsevišķi noformētiem tirdzniecības iepakojumiem.

([40]) Jānorāda pilnais vai vispārpieņemtais nosaukums.

E. **Oficiāla kontroles zīme (nav obligāta)**

Uz pakām nav jābūt pirmajā daļā minētajai informācijai, ja tajās ir tirdzniecības iepakojumi, kuri ir skaidri redzami no ārpuses un uz kuriem ir šāda informācija. Uz šīm pakām nedrīkst būt norāžu, kas varētu būt maldinošas. Ja pakas novieto uz paliktņiem, informāciju sniedz labi redzamā vietā uz vismaz divām paliktņa malām."